

Ref. nr.:

Saksnr.: 12/2623

Dato: 10.08.12

Provisorisk anordning om lønnsnemndbehandling av arbeidstvistene mellom Industri Energi, SAFE og Lederne på den ene siden og Oljeindustriens Landsforening på den andre siden i forbindelse med tariffoppgjøret 2012 (sokkelavtalene)

1. Innledning

Arbeidsdepartementet legger med dette fram forslag om at arbeidstvistene mellom Industri Energi, SAFE og Lederne på den ene siden og Oljeindustriens Landsforening (OLF) på den andre siden skal avgjøres av Rikslønnsnemnda. Departementet fremmer samtidig forslag om at det blir forbudt å iverksette eller opprettholde arbeidskamp for å løse tvistene.

2. Partsforhandlinger, meklings og konflikt

Tvistene er oppstått i forbindelse med tariffrevisjonen 2012. Industri Energi (IE) og OLF forhandlet om revisjon av operatøravtalen (avtale nr. 129) og forpleiningsavtalen (avtale nr. 123). SAFE og OLF forhandlet om revisjon av Oljeoverenskomsten – sokkel (overenskomst 284). Lederne og OLF forhandlet om revisjon av sokkeloverenskomsten (avtale 271). Disse avtalene gjelder for dem som arbeider for oljeselskapene på de faste installasjonene som operatører, med boring og innen forpleining. Sokkelavtalene omfatter til sammen rundt 7100 ansatte på de faste installasjonene på norsk kontinentalsokkel.

Forhandlingene mellom partene om revisjon av tariffavtalene førte ikke fram. Etter brudd i partsforhandlingene varslet IE, SAFE og Lederne den 24. mai plassoppsigelser for et begrenset antall av medlemmene som er omfattet av sokkelavtalene. Plassoppsigelsene fra arbeidstakerorganisasjonene omfattet til sammen 708 medlemmer omfattet av de respektive avtalene. Plassoppsigelsene gjaldt 44 av IEs medlemmer på forpleiningsavtalen og 296 av IEs medlemmer på operatøravtalen, samt 270 SAFE-medlemmer på Oljeoverenskomsten – sokkel og 98 av Ledernes medlemmer på Sokkeloverenskomsten.

Den 4. juni meldte OLF plassoppsigelse for forbundenes resterende medlemmer som er omfattet av de nevnte sokkelavtalene, til sammen 6515 arbeidstakere.

Riksmekleren nedla forbud mot arbeidsstans 25. mai 2012. Partene ble deretter innkalt til mekling. Meklingen ble gjennomført felles for de tre arbeidstakerorganisasjonene og OLF. Den 19. juni krevde arbeidstakersiden meklingen avsluttet, og varslet plassfratredelse for alle de 708 medlemmene som var omfattet av forbundenes plassoppsigelser. Dette omfattet ansatte på Oseberg (Statoil), Heidrun (Statoil), Skarv (BP og ESS), og Floatel Superior (ESS).

Mekleren hadde etter dette fire dager til rådighet for å bringe partene til enighet. Meklingen ble avsluttet uten resultat kl 0330 natt til 24. juni, og arbeidstakerorganisasjonene iverksatte den varslede streiken fra 24. juni.

Arbeidsgiversiden varslet 5. juli 2012 lockout for resten av arbeidstakerne på de aktuelle avtalene, til sammen ca. 6500 arbeidstakere, med virkning fra natt til tirsdag 10. juli.

Etter initiativ fra riksmekleren ble det gjort forsøk på å få partene til å komme frem til en forhandlingsløsning. Fredag 6. juli innkalte arbeidsministeren partene til møte og oppfordret dem til å gjøre nye forsøk på å komme til enighet. Partene kom sammen lørdag 7. juli, men det lyktes dem ikke å komme til enighet, og situasjonen ble oppfattet som svært fastlåst.

Arbeidsministeren innkalte partene til møte mandag 9. juli kl 2330. Hun informerte partene om at for å hindre at den varslede lockouten ble iverksatt ville Regjeringen gripe inn med tvungen lønnsnemnd i konflikten. På anmodning fra statsråden sa arbeidstakerne seg villig til å avblåse den pågående streiken, og arbeidstakerne sa seg villig til ikke å iverksette den varslede lockouten.

3. Omfang og virkninger av konflikten

Den begrensede streiken som ble iverksatt 24. juni, førte til at Oseberg feltsenter, Heidrun, Skarv og Floatel Superior ble stengt. I tillegg stengte Statoil ned plattformene Veslefrikk, Huldra, Brage og Oseberg C, da disse var avhengig av å kunne transportere olje og gass gjennom Oseberg feltsenter. Produksjonstapet utgjør ca. 15 pst. av norsk oljeproduksjon og 7 pst. av gassproduksjonen, og kostnadene av produksjonsbortfallet utgjorde om lag 150 mill.kr. pr. døgn i utsatte inntekter.

En opptrapping av konflikten gjennom OLF sin varslede lockout fra 10. juli kl. 0000 ville medføre full stans i all olje- og gassproduksjon på norsk sokkel. Arbeidsdepartementet innhentet 8. juli følgende konsekvensvurdering av en slik produksjonsstans fra Finansdepartementet og Olje- og energidepartementet:

”Norge har gjennom tiår bygd opp et renommé som en sikker og pålitelig olje- og gasseksportør. Det er viktig å bevare dette omdømmet for norsk sokkel i de viktige forbrukslandene. Dette er nødvendig for å sikre de store verdiene som ligger i vår petroleumsformue. Russland og Norge står for 45 pst. av gassleveransene til Europa. En arbeidskonflikt som påvirker forsyningssikkerheten til Europa vil være alvorlig både for Norges renommé som sikker leverandør og gassens renommé som sikker energikilde. Det tar lang tid å bygge opp et godt renommé, men det rives fort ned. En full produksjonsstans framstår derfor som meget uheldig.

Norges produksjon av gass er på 287 mill. Sm³ gass per dag. Av dette eksporteres rundt 97 pst., til sammen omtrent 100,2 milliarder Sm³ per år. Dette gjør Norge til verdens nest største gasseksportør. Norsk gass står for anslagsvis 20 pst. av Europas gassforsyning. Størstedelen av eksporten går til Tyskland, Storbritannia, Belgia og Frankrike. I disse landene utgjør norsk gass mellom 20 og 40 pst. av det samlede forbruket. I de europeiske landene er framtidens energipolitikk nå i støpeskjeen. De kortvarige avbrudd i russiske forsyninger via Ukraina har medført økt usikkerhet rundt gassens fremtidige rolle i energiforsyningen i flere land. Store volum norsk gass skal selges i løpet av de nærmeste årene. Det vil være svært uheldig om man i denne situasjonen stiller seg slik at det blir tvil om norsk pålitelighet og leveringssikkerhet. Både britiske myndigheter og EU har allerede vært i kontakt med OED for å få informasjon om hva som skjer i arbeidskonflikten på norsk sokkel.

Norges produksjon av olje (inkludert NGL og kondensater) er på 2 millioner fat o.e. per dag. Av dette eksporteres rundt 1,7 millioner fat, noe som gjør Norge til verdens syvende største oljeeksportør. Erfaringene tilsier at bortfall av så store volum kan gi betydelig oppgang i oljeprisen. Oljemarkedet har allerede reagert på den norske konflikten - men i begrenset grad. Aktørene synes å forvente en rask løsning.

En arbeidskonflikt som berører hele den norske kontinentalsokkelen er anslått å medføre en reduksjon i produksjonsverdien av petroleum på om lag 55 mrd. kroner per måned gitt dagens petroleumspriser. Mesteparten av produksjonen eksporteres, og anslagene i Revidert nasjonalbudsjett 2012 tilsier at handelsbalansen med utlandet vil svekkes med knapt 50 mrd. kroner per måned ved full nedstengning. En

nedstengning vil føre til tapte inntekter for staten bl.a. gjennom lavere skatter og avgifter fra petroleumsselskapene, og gjennom lavere inntekter fra Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten (SDØE). I Revidert nasjonalbudsjett 2012 ble statens netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten i 2012 anslått til 378 mrd. kroner, tilsvarende et gjennomsnitt på knapt 32 mrd. kroner per måned. Noe av disse verdiene vil en kunne hente inn igjen senere ved utsatt produksjon, men evt. senere bortfall av gasskontrakter som følge av svekket renommé vil bli et varig tap.

I tillegg vil administrative kostnader forbundet med nedstenging og gjenåpning påløpe for felt i produksjon. En lengre stans i aktiviteten på norsk sokkel vil også forsinke fremdriften i pågående feltutbygginger, boreprogrammer m.v., med potensielt betydelige konsekvenser. For den pågående Skarv-utbyggingen, som allerede er rammet av streiken, estimeres for eksempel en kostnad på 40 mill. kroner per dag.

Av hensyn til norsk økonomi og vårt renommé som en stor og pålitelig olje- og gassleverandør, og av hensyn til olje- og gassleveransene til våre handelspartnere er det av avgjørende betydning å unngå full stans av produksjonen av olje og gass på norsk sokkel. ”

I følge Norsk Industri ville også leverandørindustrien bli hardt rammet av en lockout på sokkelen. Norsk Industri opplyste at leverandørene i oljeindustrien totalt sett trolig ville måtte permittere mellom 10 – 15000 ansatte, slik at mange uskyldige tredjeparter også ville bli rammet av streiken.

4. Konklusjon

Arbeidsdepartementet legger til grunn at allerede en kort stans av all olje- og gassproduksjon vil kunne få svært alvorlige konsekvenser for tilliten til Norge som troverdig leverandør av olje og gass.

Arbeidsdepartementet vil videre peke på at en full stans i produksjonen vil ha alvorlige virkninger for norsk økonomi, herunder betydelige ringvirkninger for leverandørindustrien.

Arbeidsdepartementet har på bakgrunn av de svært alvorlige økonomiske og samfunnsmessige konsekvenser en full stans i olje- og gassproduksjonen vil medføre, kommet til at arbeidstvistene mellom Industri Energi, SAFE og Lederne og OLF må løses uten ytterligere arbeidskamp. Forhandlingssituasjonen mellom partene er svært fastlåst, og det er utsikter til en langvarig konflikt. Arbeidsdepartementet finner det derfor nødvendig å foreslå at det gripes inn med tvungen lønnsnemnd.

Norge har ratifisert flere ILO-konvensjoner som verner organisasjonsfriheten og streikeretten (konvensjon nr. 87, 98 og 154). Slik konvensjonene har vært tolket av ILOs organer, stilles det strenge krav for inngrep i streikeretten, men det åpnes likevel for inngrep dersom streiken setter liv, helse eller personlig sikkerhet for hele eller store deler av befolkningen i fare. Sosialpakten under Europarådet har i artikkel 6 nr. 4 en tilsvarende bestemmelse som verner streikeretten. Artikkel 6 må imidlertid ses i sammenheng med artikkel G, som åpner for at det ved lov kan foretas begrensninger i streikeretten som er nødvendige i et demokratisk samfunn til vern av andre menneskers frihet og rettigheter, eller til vern av offentlige interesser, den nasjonale sikkerhet og moral i samfunnet.

Arbeidsdepartementet er av den oppfatning at et vedtak om tvungen lønnsnemnd i de omhandlede arbeidstvistene er innenfor rammen av de konvensjoner Norge har ratifisert. Dersom det skulle påvises motstrid mellom internasjonale konvensjoner og Norges bruk av tvungen lønnsnemnd, mener Arbeidsdepartementet at det under enhver omstendighet er nødvendig å gripe inn i konfliktene.

Arbeidsdepartementet

tilrår:

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et fremlagt forslag til provisorisk anordning om lønnsnemndbehandling av arbeidstvistene mellom Industri Energi, SAFE og Lederne på den ene siden og Oljeindustriens Landsforening på den andre siden i forbindelse med tariffoppgjøret 2012 (søkkelavtalene).

Forslag

til provisorisk anordning om lønnsnemndbehandling av arbeidstvistene mellom Industri Energi, SAFE og Lederne på den ene siden og Oljeindustriens Landsforening på den andre siden i forbindelse med tariffoppgjøret 2012 (sokkelavtalene)

Vi Harald, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Med hjemmel i Grunnloven § 17 blir det fastsatt:

§ 1

Twisten mellom Industri Energi og Oljeindustriens Landsforening i forbindelse med tariffoppgjøret 2012 skal avgjøres av Rikslønnsnemnda.

§2

Twisten mellom SAFE og Oljeindustriens Landsforening i forbindelse med tariffoppgjøret 2012 skal avgjøres av Rikslønnsnemnda.

§ 3

Twisten mellom Lederne og Oljeindustriens Landsforening i forbindelse med tariffoppgjøret 2012 skal avgjøres av Rikslønnsnemnda.

§ 4

Det er forbudt å iverksette eller opprettholde arbeidsstans, jf. arbeidstvistloven § 1 bokstav f) og g) for å løse tvistene.

Reglene i lov 27. januar 2012 nr. 10 om lønnsnemnd i arbeidstvister får tilsvarende anvendelse.

§ 5

Anordningen trer i kraft straks.

Anordningen opphører å gjelde når Rikslønnsnemnda har avsagt kjennelse i tvistene.